

saa hurtigt har vist sig at briste. Men jeg mener paa den anden Side ogsaa, at dette Eksempel er meget oplysende, navnlig da Taler i jo er om en Lov, ved hvilken man dog skulde have set noget frem i Tiden, og ved hvilken man altsaa baandlagde Kapitallerne; derved pegede man saa at sige direkte paa en bestemt Politik fra Selskabernes Side som værende den rette, nemlig den, at man burde stille sig paa det Standpunkt at købe Skibe til de meget høje Priser. Det har jo vist sig, og det viser sig i den nuværende Periode, hvor ruinerende denne Politik har været; der er Selskaber, som har været levedygtige, hvis Aktier har staaet i høj Kurs, men som i dette Øjeblik er gaaet ned til bogstavelig talt ingenting, 2, 3, 4 pCt., og hvor man altsaa maa erkende, at den eneste Fejl, de Selskaber har begaaet, er den, at de har bestilt Skibe og til for høj Pris. Det har ruineret dem fuldstændig, det har gjort de Værdier, som de paagældende Aktionærer troede at de havde, til det rene intet. Jeg siger ikke, at man kan gøre Statsmagten ansvarlig for det Fejlsyn, som de paagældende Rederier har gjort sig skyldige i, men man kan ikke bestride, at de to Love, som jeg her har talt om — bortset fra, at de særlige Omstændigheder naturligvis gjorde dem i nogen Grad forstaaelige —, dog hvilede paa en Forudsætning, som var fuldkommen forkert, nemlig den, at man indenfor en nogenlunde rimelig lang Periode vilde beholde de høje Skibspriser.

Men det forekommer mig endvidere, at dette Lovforslag og Behandlingen af det er en Illustration til, et Eksempel paa, hvor betænkeligt det er, set fra den private Forretningsvirksomheds Standpunkt, at faa saadanne Love, hvorfor Forretningsverdenen og dens Repræsentanter efter min Mening bør være betænkelige ved at sanktionere den Slags Indgreb. Nu kan der i denne Sag ikke være Tvivl om, hvad der har været Forudsætningerne for Loven, og kun disse Forudsætninger kunde i nogen Grad motivere de Foranstaltninger, man her har truffet; men disse Forudsætninger mener man altsaa nu i hvert Fald fra et enkelt Partis Side at kunne se fuldstændig bort fra. Den Tale, som den ærede foregaaende Taler holdt, hvilede jo helt igennem paa den Forudsætning — Betragtningerne var i alt Fald efter min Opfattelse kun rammende ud fra den Forudsætning —, at det er Staten, som er bestemmende paa alle disse Omraader; der abstraheredes ganske fra, at det her drejer sig om privat Forretningsdrift og aldeles ikke om Statsdrift. Det synes mig illustrerende med Hensyn til,

hvad man kommer ind paa, naar man lovgiver paa saadanne Omraader; man glemmer let de Forudsætninger, som i Virkeligheden er til Stede, og Penge, der er baandlagt under aldeles bestemt begrænsede Betingelser, mener man i en given Situation i alt Fald fra et enkelt Partis Side simpelthen at kunne disponere over. Den ærede sidste Taler, der ogsaa vilde have nogle af Pengene anvendt i velgørende Øjemed, sagde, at det kunde vistnok kun vinde teoretisk Bifald. Det synes jeg er en fuldkommen rammende Udtalelse; det kan dog vist overhovedet kun vinde teoretisk Bifald, naar man vil disponere over andre Folks Penge i velgørende Øjemed.

Som sagt, fra konservativ Side hilser vi med Tilfredshed, at man nu forhaabentlig staar paa det Punkt, hvor ogsaa denne Lov kan hæves, og vi yder det foreliggende Lovforslag vor fulde Tilslutning.

Brandes: Det var i 1916 fuldkommen naturligt og rigtigt at gennemføre den Lov, som man nu ønsker ophævet. Jeg kan ikke indrømme den ærede sidste Taler, at der ved de to Love, som det ærede Medlem nævnte, var Tale om noget Indgreb fra Statsmagts Side, som ikke kunde forsvares nogen Gang. Der var heller ikke i Rigsdagen nogen Uenighed herom; alle erkendte, at paa det Tidspunkt gjaldt det om af Hensyn til Befolkningens Tarv, af Hensyn til Fremskaffelsen fra Udlandet af de for Befolkningen og ikke mindst for Industrien nødvendige Varer og Produkter at sørge for, at den danske Tonnage ikke formindskedes. Derfor blev disse Love ogsaa gennemført meget let. De paagældende Redere var heller ikke imod dem, der var ingen virkelig Modstand at overvinde den Gang.

Nu, næsten 5 Aar efter, stiller Sagen sig helt anderledes. Alle Forhold er forandret, vi er ude over Krigen, og vel er der, som den ærede Ordfører for Socialdemokraterne (Nina Bang) sagde, nu en Krisetid, men Krisetid forlanger ikke ganske de samme Foranstaltninger som Krigstid. Meget af, hvad det ærede Medlem sagde, var overordentlig interessant og vidnede om, at hun havde dybt Kendskab til disse Sager, men vedkom aldeles ikke det foreliggende Lovforslag og heller ikke den Lov, som Lovforslaget gaar ud paa at ophæve. Det ærede Medlem omtalte saaledes Handelsflaadens Tilstand. Det er naturligvis et meget stort Spørgsmaal, som ogsaa Rigsdagen tidligere har beskæftiget sig med, som alle Lovgivninger beskæftiger sig med, ligesom der i Øjeblikket gives Love, som virker ind der-